

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และการรายงานผลการไกล่เกลี่ยในคดีครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และการรายงานผลการไกล่เกลี่ยในคดีครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีที่ข้อบังคับนี้มีได้กำหนดไว้ให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ผู้รับผิดชอบราชการศาล” หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้ที่บุคคลดังกล่าวมอบหมายให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้

“ผู้ประนีประนอม” หมายความว่า ผู้ประนีประนอมที่ศาลตั้งให้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยในคดีครอบครัว

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการหรือลูกจ้างที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

ข้อ ๕ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมออกประกาศกำหนดแบบพิมพ์ที่จำเป็นแก่การดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว รวมทั้งให้มีอำนาจปรับปรุงแบบพิมพ์ตามข้อบังคับนี้ให้เหมาะสมในกาลภายหน้าด้วย

ให้สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจัดและพัฒนาระบบงานธุรการและวิธีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว รวมถึงการจัดทำและรายงานสถิติที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

หมวด ๒
หลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

ข้อ ๖ ก่อนเริ่มพิจารณาคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ให้ผู้รับผิดชอบขอพระราชการศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคนหนึ่งหรือหลายคนจากทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวของศาลเพื่อทำการไกล่เกลี่ย ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญของผู้ประนีประนอมอันจะเป็นประโยชน์และเหมาะสมแก่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีนั้น

ข้อ ๗ เมื่อได้รับการแต่งตั้งและตลอดระยะเวลาที่การไกล่เกลี่ยยังไม่สิ้นสุด ผู้ประนีประนอมต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางของตนให้คู่ความทราบโดยทันที

ข้อ ๘ คู่ความอาจคัดค้านผู้ประนีประนอมได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางของผู้ประนีประนอม แต่ต้องกระทำก่อนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

ในกรณีที่มีการคัดค้าน ให้ผู้รับผิดชอบขอพระราชการศาลพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๙ ผู้ประนีประนอมที่ถูกคัดค้านอาจขอถอนตัวจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยแจ้งให้ผู้รับผิดชอบขอพระราชการศาลทราบ

ข้อ ๑๐ ในคดีครอบครัวที่มีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลจะเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้

ข้อ ๑๑ ทั่วประเทศต้องเข้าร่วมการประชุมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันอื่นไม่อาจก้าวล่วงได้และผู้ประนีประนอมเห็นสมควร ทั่วประเทศนั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความเข้าร่วมการประชุมไกล่เกลี่ยก็ได้

ข้อ ๑๒ นอกจากทั่วประเทศหรือตัวแทนตามข้อ ๑๑ แล้ว เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้น มีสิทธิเข้าร่วมการประชุมไกล่เกลี่ย ซึ่งได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ ทนายความของคู่ความ หรือบุคคลอื่นที่ผู้ประนีประนอมเห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการไกล่เกลี่ย ให้ผู้ประนีประนอมพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และหลักการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์

(๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ

(๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีมักรียาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

หมวด ๓

วิธีการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

ข้อ ๑๔ เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอมให้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๖ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้ประนีประนอมทราบถึงการแต่งตั้งและกำหนดนัดไกล่เกลี่ยโดยมิชักช้า

ข้อ ๑๕ การไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการในศาลในห้องที่จัดไว้เพื่อการไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะ แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและคู่ความทั้งสองฝ่ายเห็นชอบ จะดำเนินการไกล่เกลี่ย ณ สถานที่อื่นอันสมควร โดยได้รับอนุญาตจากผู้รับผิดชอบราชการศาลก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้ผู้ประนีประนอมได้ศึกษาสำนวนไกล่เกลี่ยก่อนการไกล่เกลี่ย โดยให้เจ้าหน้าที่จัดเอกสารในสำนวนให้แก่ผู้ประนีประนอมตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลกำหนด

ข้อ ๑๗ ผู้ประนีประนอมอาจกำหนดขั้นตอนหรือแนวทางในการดำเนินการไกล่เกลี่ยตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความประสงค์ของคู่ความ และการปฏิบัติต่อคู่ความอย่างเป็นธรรม ก่อนเริ่มไกล่เกลี่ย ให้ผู้ประนีประนอมแจ้งให้คู่ความทราบถึงขั้นตอนหรือแนวทางดังกล่าว และแจ้งด้วยว่าข้อเสนอและคำแถลงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในชั้นไกล่เกลี่ยจะถูกเก็บเป็นความลับ และหากไม่สามารถตกลงกันได้ก็จะไม่นำไปใช้ในการพิจารณาและพิพากษาคดีนี้

ให้เจ้าหน้าที่จัดให้ผู้เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยลงชื่อในแบบพิมพ์ กค. ๑ ท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๘ ผู้ประนีประนอมพึงปฏิบัติตนในทางช่วยเสริมสร้างบรรยากาศและความร่วมมืออย่างฉันมิตร ให้เกิดขึ้นในระหว่างการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๑๙ เมื่อผู้ประนีประนอมได้รับข้อมูลอันเกี่ยวกับข้อพิพาทจากคู่ความฝ่ายหนึ่ง ผู้ประนีประนอมอาจเปิดเผยสาระของข้อมูลนั้นให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ เว้นแต่คู่ความที่ได้ให้ข้อมูลนั้นไว้จะห้ามมิให้เปิดเผย

ข้อ ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจอนุญาตให้เฉพาะแต่ตัวความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายอยู่ในการประชุมไกล่เกลี่ยก็ได้ ทั้งนี้ ผู้ประนีประนอมต้องแจ้งถึงการดำเนินการไกล่เกลี่ยนั้นให้คู่ความฝ่ายที่มีได้เข้าร่วมทราบด้วย

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่ตัวแทน บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ ทนายความของคู่ความ หรือบุคคลอื่นที่ผู้ประนีประนอมอนุญาตให้เข้าร่วมในการประชุมไกล่เกลี่ยตามข้อ ๑๒ ด้วย

ข้อ ๒๑ หากผู้ประนีประนอมเห็นว่ากรณีมีความจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรผู้เยาว์ ผู้ประนีประนอมอาจเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณามอบหมายให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมเห็นสมควรและคู่ความยินยอม ผู้ประนีประนอมอาจเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจสอบสภาพร่างกายหรือสภาพจิตของตัวความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

ข้อ ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจขอให้ศาลมอบหมายให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ ทนายความของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ศาลเห็นสมควร ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประนีประนอม

ข้อ ๒๓ ผู้ประนีประนอมต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลกำหนด

หากผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นสมควรหรือผู้ประนีประนอมร้องขอ ผู้รับผิดชอบราชการศาลอาจขยายระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยออกไปอีกก็ได้ ถ้าการขยายระยะเวลาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ของคู่ความทุกฝ่ายและมีได้ทำให้การดำเนินคดีล่าช้าเกินสมควร

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความให้แก่คู่ความโดยจะให้ทนายความของคู่ความหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือก็ได้

ผู้ประนีประนอมจะนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่คู่ความตกลงระงับข้อพิพาทเพียงบางส่วนหรือตกลงรับข้อเท็จจริงบางประการและยินยอมให้นำข้อตกลงนั้นไปใช้อ้างอิงในกระบวนการพิจารณาของศาลได้ ให้ผู้ประนีประนอมจัดทำบันทึกข้อตกลงไว้

ข้อ ๒๖ ให้ผู้ประนีประนอมหยุดการไกล่เกลี่ยและรายงานให้ศาลทราบ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

- (๑) คู่ความขอถอนฟ้อง หรือขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ
- (๒) คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์ให้ทำการไกล่เกลี่ยอีกต่อไป
- (๓) คู่ความไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๔) ผู้ประนีประนอมเห็นว่า การดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปจะไม่บรรลุผลสำเร็จ

ข้อ ๒๗ เมื่อผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นว่า การดำเนินการไกล่เกลี่ยของผู้ประนีประนอมจะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลมีคำสั่งยุติการไกล่เกลี่ย

หมวด ๔

การรายงานผลการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๒๘ ในการไกล่เกลี่ยทุกครั้ง ให้ผู้ประนีประนอมจัดแจ้งผลการไกล่เกลี่ยตามแบบพิมพ์ กค. ๒ ท้ายข้อบังคับนี้ เก็บไว้ในสำนวนไกล่เกลี่ยหนึ่งฉบับและเสนอต่อศาลหนึ่งฉบับ

กรณีที่มีการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จตามข้อ ๒๔ หรือเพียงแต่มีการตกลงกันได้บางส่วน หรือตกลงรับข้อเท็จจริงบางประการตามข้อ ๒๕ หรือมีการหยุดการไกล่เกลี่ยตามข้อ ๒๖ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

สโชค สุขารมณ์

ประธานศาลฎีกา

(กค. ๑)

ข้อตกลงที่จะรักษาความลับ

คดีไต่ถามหมายเลขดำที่ กค./๒๕.....

คดีไต่ถามหมายเลขแดงที่ กค./๒๕.....

ศาลเยาวชนและครอบครัว.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ระหว่าง { โจทก์ / ผู้ร้องขอ
 จำเลย / ผู้ร้องคัดค้าน

๑. ผู้เข้าร่วมประชุม

- โจทก์/ผู้ร้องขอ จำเลย/ ผู้ร้องคัดค้าน ผู้ประนีประนอม
 บุคคลหรือหน่วยงานอื่น โปรดระบุ.....

๒. ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนตกลงปฏิบัติตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และการรายงานผลการไต่ถามในคดีครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๔ และตกลงที่จะรักษาความลับของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการไต่ถาม

ลงชื่อ.....โจทก์/ผู้ร้องขอ
(.....)

ลงชื่อ.....จำเลย/ผู้ร้องคัดค้าน
(.....)

ลงชื่อ..... บุคคลหรือหน่วยงานอื่น
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้ประนีประนอม
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
(.....)

(กค. ๒)

รายงานผลการไกล่เกลี่ย
ครั้งที่/๒๕.....

คดีไกล่เกลี่ยหมายเลขดำที่ กค./๒๕.....
คดีไกล่เกลี่ยหมายเลขแดงที่ กค./๒๕.....

ศาลเยาวชนและครอบครัว.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ความแพ่ง

ระหว่าง { โจทก์ / ผู้ร้องขอ
..... จำเลย / ผู้ร้องคัดค้าน

เรื่อง

นัดไกล่เกลี่ยวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....

เริ่มไกล่เกลี่ยเวลา..... นาฬิกา จนถึงเวลา..... นาฬิกา ณ

ผู้เข้าร่วมประชุม

- ๑. เกี่ยวข้องเป็น
- ๒. เกี่ยวข้องเป็น
- ๓. เกี่ยวข้องเป็น

สรุปผลการไกล่เกลี่ย

- คู่ความมีแนวโน้มที่จะตกลงกันได้ จึงให้นัดไกล่เกลี่ยในวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕..... เวลา.....นาฬิกา ณ
- สำเร็จ (เสนอสัญญาประนีประนอมยอมความหรือคำร้องขอถอนฟ้อง/ถอนคำร้องขอตามเอกสารแนบท้ายรายงานการไกล่เกลี่ยต่อศาลเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือเลื่อนนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาในวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....)
- ไม่สำเร็จหรือสำเร็จเพียงบางส่วน (ยุติการไกล่เกลี่ย ส่งคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีปกติ)
- อื่น ๆ ระบุ (ถ้ามี)

ลงชื่อ ผู้ประนีประนอม
(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่
(.....)